

Laisvoji Lietuva¹

DON TOMAS BERRETA

Naujasis Urugvajaus Respublikos
Prezidentas.

Cesna Radio

ADOLFAS CESNA
Radijo Technikas

Gamina radio aparatus ir taiso senus, repestingai ir prienamomis kainomis, parduoda ir issimokėjimui.

Calle SAN FRUCTUOSO 1827
Montevideo

LIBRERIA

ESAS

Geriausių pasaulinių rasytojų knygos. — Įvairūs popieriai: kartolinai, celofanai ir kt. Rasomieji dalykai ir mokyklų reikmenys. — Atvirutes, albumai. Užsakymus siunčiam ir pastu. Privatai tranvijai:

7. 9, 12 ir 61

ARENAL GRANDE 2533

Tel. 2 72 53 Montevideo

Vienintelis Urugvajuje Lietuviu Mosaiku
Ir Boldosu Fabrikas
-Du Draugai-

JULIAUS JAZAUSKO IR DIONISIO
MILANO

Rastinė: calle BERNA 2347. Cerro
Fabrikas: calle BULGARIA 4146. Cerro
Daromas visiu rūsiu, meniskos ir
paprastos mosaikas bei boldosai
Darbas garantuotas. Ekonomiskos kainos
Lietuviams Didelės Nuolaidos
PERSITIKRINKIT

PROVISION
WILNIUS

Jono ir Onos
Scesnulevicu
Calle VIZCAYA 4149 esq. Berna

2
KRAUTUVE-BARAS

VIKTORO KUCIAUSKO

Call: PRUSIA 1851, kampas Bogotá

Telefonas: 22 13 26

Villa del Cerro

Didelis pasirinkimas visu rusiu maisto produktų. — Vietos ir užsienio gerimai. Kaimos ekonomiskos. — Lietuviskas patarnavimas — Lietuviams nuolaidos

Petro Evovlucko ir Alizo Vetos

PIENINE — BAR ALMASENAS

Calle BOGOTA 4151 Esq. BERNA

Telefonas: 22 11 94

Vairus pieno ir kiti maisto produktai, vietos bei užsienio gerimai

Berta Balcityte - Lauciene

LIETUVE MODISTE

Calle Treinta y Tres 1541, Piso 2

Montevideo

Paskutinės Mados - Darbas

Garantuotas

CINE
Selecto

Vienintelis lietuvio P. Zukelio kinas
Urugvajuje

c. GRECIA 1105-07 Cerro

Tel.: 22 11 25

FILMOS:

Visuomet paskutinės laidos, meniskiausios ir aukštos kokybės. Daurgumos lietuviu ir kitatanciu gaušiai lankomas kino teatras.

Laisvoji Lietuva

Mėnesinis · Kultūros · Mokslu · Meno · Visuomenės · Kovos · Žurnalas

Metai (Año III) | Monteideo, Vasaris - Febrero, 1947. | Nr. 2 (26)

REVISTA

"LITUANIA LIBRE"

EDITADO POR LA

ASOCIACION CULTURAL
URUGUAY - LITUANIA

Aprobada y reconocida por
la Ley del Gobierno Supe-
rior de la Nación, con la
Personería Jurídica en el
año 1941

Órgano oficial y propiedad
intelectual de la misma.

Impreso en la
IMPRENTA FORTALEZA
Redacción, Administración
e Imprenta

Río de Janeiro 4001
CERRO

Redactor Responsable:
JULIAN JAZAUSKAS
Berna 2347 CERRO

Administrador:

PEDRO KORKUZAS

Leidžia

Urugvajaus Lietuvių

Kultūros Draugija.

Metinė Prenumerata:

Urugvajuje \$ 1.50 U.
Argentinoje \$ 4.00 Rrg.
J. Amerikos V. 2 Dol.

Perloaidas siūsti žurnalo
administratoriui žurnalo
vardu; rastus - redakcijai:

LITUANIA LIBRE

Río de Janeiro 4001

Cerro, Monteideo,

Rep. O. del Uruguay.

TESTIGOS DEL TERROR SOVIÉTICO

Muy escasos testigos vivientes hay en el mundo occidental que procedan del gran espacio herméticamente clausurado por los soviéticos. La Unión Soviética se ocupa, de que sus «felices» ciudadanos no vuelen de la jaula soviética y no cuenten al mundo la espantosa realidad. Nadie emigra de la «libre» Rusia; el mundo conoce turistas y viajeros de allí; no encontré a ninguno de allí que viniera en calidad de ciudadano libre a observar, como vive el hombre en Norte y Sudamérica, Inglaterra y otros países en general. De allí, como del infierno del Dante, no existe más salida para el mundo. Allí el solo recibo de una carta del exterior (aun que esta carta se encuentre censurada por todos los lados), se considera un enorme crimen! Por ese mero hecho se deben dar explicaciones a la NKVD y en numerosas ocasiones, la persona a quien va dirigida la carta, por su «delictuosa relación con el mundo fascista», no pocas veces termina sus días en los campamentos de concentración en Siberia. Para quien posea alguna comprensión sobre la vida en el paraíso rojo, comprenderá con meridiana claridad, porque el famoso Vishinsky gritaba en forma tan altisonante que arruinó los nervios de la señora de Roosevelt y demás miembros del Comité Social de la NU, motejando a los refugiados bálticos de fascistas y exigiendo se les obligara a retornar inmediatamente a Lituania, Estonia y Letonia ocupadas por los bolcheviques. Los refugiados del Báltico son una terriblemente modesta paja en el ojo de los Soviets, puesto que se trata precisamente de esas pocas personas que han visto con sus propios ojos la vida soviética y quienes pueden decir

al mundo la terrible verdad. Para desacreditarlos, los bolcheviques, con todos los medios y en todas las oportunidades, procuran presentarlos como fascistas. ¿Qué son en realidad esos «fascistas» puede, tal vez, decirlo mejor quien los ve diariamente y vive con ellos? He aquí lo que dice sobre los exilados lituanos uno de los directores de la UNRA, que dirigió el campamento de Munster - Múne - DP (team 35). El ciudadano francés P. Troughond al despedirse de los lituanos trasladados al campamento de Hanau, manifestó al corresponsal del diario de Chicago «The Daily News», solicitándole expresamente publicarlo en la prensa y tenerlo como referencia, si en el porvenir se intentara salpicar de calumnias el honor de los exilados lituanos, se expresó así de los exilados lituanos: «Fundo mis observaciones en el conocimiento de las personas lituanas desde el día de su arribo al campamento de Munster - Múne, es decir, desde el mes de octubre de 1945... «He comprendido que los lituanos son verdaderos demócratas de la más alta calidad y que supieron especialmente practicar en la desgracia, la mayor solidaridad... Esta agradable y culta gente supo excelentemente convivir en armonía. Su elevado grado de cultura y sus bondad de corazón, les garantizan el mejor porvenir, encuéntrense donde se encuentren».

Más adelante, el mismo funcionario de la UNRA comprueba con satisfacción, la laboriosidad de esta gente, subrayando, que a su llegada al campamento, los lituanos hallaron el campamento en un completo desorden: las ventanas rotas, los techos destruidos por las explosiones. Hubo necesidad de cumplir una gigantesca labor, hasta que esta abandonada

(Sigue en la página siguiente)

localidad quedó convertida en una ciudad de verano con su iglesia, salón público, teatro, oficinas de administración, almacenes de productos, casas de habitación y quintas.

Gracias a la laboriosidad de los lituanos, a su inteligencia, competencia y energía, pudimos vencer fácilmente todas las dificultades».

Así habla un hombre, que conoce a los calumniados «fascistas» y al que le importa defender la verdad, el honor y porvenir de los que fueran tan cruel y fieramente calumniados, desgraciadas víctimas del terror soviético.

He aquí otro funcionario de la UNRA, el ex vicedirector del Team 124, Harold Ingham: que escribe así en el «Manchester Guardian»: «Es un hecho que muchísimos exilados sufrieron en carne propia el régimen de 1940 - 1941 (La primera ocupación soviética en los Países Bálticos. Dr. R. Triumpf) y lo conocen perfectamente. Me parece, que se encontrarían muy pocas personas, que sin causa serían abandonaron sus familias, amigos, hogares, muebles, fuentes de existencia, país natal y todo lo demás y eligieron vivir en el exilio y la inseguridad. En dicho sentido he mucho hablado con los ciudadanos bálticos. Estoy seguro, que muchos exilados bálticos preferirían suicidarse y matar a sus hijos antes que deber vivir en su patria gobernada por los bolcheviques. ¿Que gentes son esos bálticos? Son fascistas? Durante nueve meses ayude a dirigir un campamento de la UNRA, en donde convivían ciudadanos de 32 naciones; no encontré ni un solo pueblo tan ordenado, democrático y laborioso, como los pueblos de las naciones bálticas. Reinaba entre ellos un ambiente tan sano y diáfano, como en la más civilizada colectividad del mundo... Yo me enorgullecería, si mis hijos pudieran hacer amistad con los excelentes niños bálticos. Esos niños se han criado perfectamente; tienen bu-

ena conducta y están perfectamente educados en las escuelas dirigidas por sus padres. Yo afirmo que, los ciudadanos bálticos, serían emigrantes perfectos».

Estas afirmaciones de personas, a través de cuyos labios habla el verdadero conocimiento y el sincero amor a la verdad, evidencian toda la sordidez de la propaganda soviética y su sed de sangre. Si, ellos desearían acostar, como en su tiempo a los militares polacos en el bosque de Katyn, a todos estos testigos vivientes de su terror para sellar definitivamente sus labios. Pero, a pesar de que el mundo actualmente se alejó mucho de la verdad, su conciencia, creemos, no se encuentra tan mellada, como para entregar a esta gente amante de la libertad y la verdad a manos de sus asesinos. Para ello débese considerar un hecho muy significativo y es de que durante la primera ocupación, cuando los lituanos y demás bálticos aun no habían conocido prácticamente el bolchevismo, casi toda la nación permaneció en tierra natal para recibir su doloroso, nuevo destino. En aquel entonces huyeron al extranjero apenas unos centenares de personas, mientras que ahora, cuando esa oleada roja aplastó por segunda vez a los desgraciados países bálticos, solamente de Lituania huyeron 100.000 personas dejándolo todo, muy a menudo hasta sin saco ni sombrero, y se dirigieron hacia donde las bombas y el fuego del frente segaba vidas cada minuto y convertía todo en ruinas. Fácilmente se comprende que no huyeron de algo bueno.

Actualmente estas gentes sin patria, duermen en los campamentos de Alemania en camas de dos pisos, sufren gran miseria, lloran viendo cómo el mundo ciego no percibe su terrible desgracia próxima y se lanza en aventuras políticas con la dictadura bolchevique, olvidando las palabras de Stalin, cuando dijo:

El conjunto nacional de los refugiados lituanos en Dinamarca.

Está actuando con gran éxito en la toda Dinamarca, habiéndose ya merecido un caluroso avaloramiento de la toda prensa danamarquesa.

Danijos lietuviu tautinis ansamblis, pasekmingai koncertuoja visoje šalyje ir nusipelnė didelio danių spaudos ivertinimo.

«no podemos imaginar, que la Unión Soviética pueda seguir su existencia junto a los estados imperialistas (1); la una, o los otros deberán vencer más temprano o más tarde». (Stalin, «Problemas del Leninismo»).

V hoy los Soviets buscan denodadamente esa victoria, actuando según les enseñara Lenin, que dijo: «Debemos hallarnos preparados para utilizar la astucia, la falsedad, el quebrantamiento de las leyes el ocultamiento de la verdad y su tergiversación».

Por lo tanto, a esos escasos testigos videntes, que fueron los únicos que vieron la existencia de esa verdad oculta y tergiversada, el mundo les debe dar ayuda y amparo. Desgraciadamente, puede verse en los periódicos de los exilados una caricatura, que representa al desplazado ciudadano báltico llamando a la puerta del globo terráqueo, y pidiendo se le permitiera la entrada; desde atrás de esa puerta se le contestaba, en todos los idiomas del mundo, una sola y única cosa: ¡No hay lu-

gar! ¡Espera!

Es una verdadera tragedia. He aquí que el Uruguay, en favor de sus propios intereses, podría hallar en sus zonas territoriales, lugar para estos seres humanos que perdieron sus hogares a orillas del Mar Báltico. Desgraciadamente, de la Alemania propiamente dicha, de los cien mil lituanos refugiados, según referencias de personas competentes, no pudo venir uno solo tan siquiera, pues no existiendo consulados uruguayos, su venida les está prácticamente vedada. Los que han venido, lo han hecho desde otros países de Europa. Debiera encontrarse una solución. Esto lo exige la tradicional hospitalidad uruguaya, el sentimiento de humanidad y hasta los propios intereses económicos de uruguayos. A los que deseen emigrar a la República del Uruguay y sean epítomo moral y físicamente debe dárseles tal posibilidad.

Dr. Ricardo Triunfi.

NEPALAUŽIAMA TAUTA

Įtakingiausias, artimas vyriausybei ir didžiausias Urugvajaus dienraštis «El Día», tokiu pavadinimu idėjo platu straipsnį Vasario 16-os laidoje, kurio svarbesnį minciū santrauka čia pateikiama mūsų skaitytojams. «El Día» sako:

«Pasaulyje yra ne tik asmenų ar visuomenės grupių bet ir tautų, kurių gyvenima sudaro neuzbaigiama kova, uz didžiausius žmonių idealus ir jos kultūrą.

Vakarų ir Rytų civilizacijų kryžkelėje, ties Baltijos marių krantais, lūdas pasyryė vieta lietuvių tautai, nedidelei savo skaičiumi, bet milžiniškai dvasioje, kuri ne viena syki yra atlieusi didvyriškus žygius, kai tokiu pareikalavo lemiamoji Europos likimo valanda.

Kai XIV simtmetyje, puslaukinės totorių ordos slinkdamos is rytu nesė mirties pavoju vakarų kultūrai, virsmindė is kryžkelės sargas Lietuva vienintelė išėjo i nelygia kova kad pastojus barbarams kelia. Lietuva kova laimėjo ir apgyne pasaulio kultūros motina Europa nuo sunaikinimo.

Praslinkus azijatu pavojui, XV simtmecio pradžioje susiorganizuoja stiprus kryzeviu ordinai ir germanizmo ekspansijos pavojus ima grasinti Europos rytams. Ir si karta istorija Lietuvai uzdeda didele misija. Lietuva vėl turi apginti Europa nuo slenkancio germanizmo i rytus. Ir sita misija ji atlieka garbingai. 1410 m., liepos 14 d. ivyksta istorinis Grūnvaldo arba Zalgirio mušis. Lietuvos kariuomenė vadovaujama to laiko karo genijaus, Didziojo Lietuvos Kunigaikscio Vytaut, uduzau vokiečių galybe i delkes ir ji nebeaisgauna net iki

Bismarko.

Vėliau, arba treciuoju kartu istorija ipareigoja Lietuvai būti pirmuoju katalikybės bastionu. Pacioje Kataliku Baznycioje, tuo laiku pasireiskia nesutarimu. Eina smarki kova su rytu pravoslavija, bet Lietuva yra pirmasis, nesvyruojantis ir didvyriškas katalikybės avangardas, kuris atlaiko visus rytu spaudimus ir pasilieka istikima savo tikybai.

XIV ir XV simtmeciuose Lietuvos valstybės sienos traukėsi nuo Baltijos iki Juoduju mariu, o tuolaikiniai lietuviu tautos vadai užėmė svarbesnius Europos sostus. Jogaila patampa Lenkijos karaliumi, o Vytautui Didziajam siulomas Čekijos sostas. Algirdas valdo rytus, kurio klauso visi rusu kunigaiksciai, gi pati Lietuvos sostinė Vilnius virsta Vakarų Europos visokiariopu centru, kurio vardas garsė ja nuo Urlo iki Romos ir skelbia Lietuvos galybe.

Bet laimė ir nelaimė lydi kaip asmenis, taip ir tautas. Ir Lietuva, visa laika vedusi neuzbaigiama kova pries galinguju kaimynu ekspansija, sukurusi taip didele ir garbinga savo istorija, tris kartus isgelbėjusi Europa ir jos krikščionišką kultūra, turėjo pernesti ypatingai sunkius ir slaudzius smūgius susijungusiu savo galinguju kaimynu ir turiam laikai net ir savo laisvės netekti.

Bet lietuvių tauta ir laisvės netekusi nenustoję vilties ja atgauti. Igi ir Iruvini buvo lietuviu tautos hovers metai uz savo laisve, taciau jie vainikavosi laimėjimu. Vasario 16 d. 1918 m., savo titorojų sostinė, Vilnius, paslėbė savo nepriklausomybe ir su savo garbingomis senovės tradicijomis istojų i eile laisvu
(Versti.)

bei kultūringu pasaulio tautu. Ir šis krastis greit nustebeino pasauli, kai zaibo greitumu suorganizavo valstybės aparata, jos saugumą, parodė negirdėtai gigantini ekonomini bei kultūrinį progresą ir visa šalis pasipuošė moderniais, padangas siekiančiais pastatais.

Savo laikui labai teisingai atsiliepė žymus Prancūzų valstybės vyras, apie Lietuvą pasakydamas taip:

«Audiungos Baltijos bangos vėl isklėė ir pavirsiu istorijos paskandinta perla ir juomi dar gražiau papuosė Baltijos krantus bei sugrazino jam jo senąjį vardą Lietuvą».

Be šių garbingos tautos idilija ir vėl tapo sugriauta naujo pavojaus Europai, arba raudonojo teroro. Šitas gražusis Baltijos perlas vėl tapo nugramzdintas sovietu tanku ir lietuviu tauta ietika Stalino budeliu malonei. Dabartinė Lietuva kaip ir senoji, lyg Prometejus nesa gyvybės ugnį Europos kontinentui. Ir dabartinė, naujo Europos istorinio bandymo valandoj, lietuviu tauta, kuri tris kartus išgelbėjo Europą nuo kultūrinio žuvimo, šiandien yra palikta viena apžibusio pasaulio raudonųjų budelių raukose.

Ir šiandien, lietuviu tautos didžiausios tragedijos valandoj, niekas neistiesia pagalbos

rankos ir net neistaria paguodos žodžio. Tai didžioji apkurtusio pasaulio gėda, kai nebegirdi sunaikinimui pasmerktos tautos balso, kai jis negirdi tu simtu tūkstančių lietuviu agonijos sauksmo iš Sibiro taigu ir kitu bolševikinio pragaro vietu.

Lietuviu tauta, kuri kovojo ir iki paskutinio žmogaus dabar tesia kova už didžiulius priklausomybės idealus, šiandien turi pilna teise paklausti: «Kokia atsakomybė nesa prieš žmonių istoriją tie, kurie pasikeitė ir pasyvius ty-lėtojus ir vietoj kovoti su neteisybe, išdavė tautas tuo metu, kai raudonųjų gunų bangos puola ne viena tauta, bet visus penkis žemynus, kaip jiems jų emblema arba penkiaragė zvaigždė liepia.

Tegul tatai mums bus leista, sitoje laisvoje Urugvajaus Respublikoje pareišksti pagarba lietuviu tautai, kuri veik visu apleista nepalūžo dvasioje ir nepavargo sventojoj kovoj ne vien už laisvę ir nepriklausybę, bet ir už likima visos demokratinės Europos, kurioje raizgo regreso tinkla raudonoji satrapija.

Lietuva laimė! Ji turės laimėti, nes jos pusėj tiesa!...

«El Día».

URUGVAJAUS LIETUVIŲ TRIUNFAS

Grandiozinis Vasario 16-os Minėjimas.

Siemet kaip niekad, Urugvajaus lietuviai dilingai ir visai nusisekusiai atsventė savo tautos laisvės svente arba Vasario 16-ja.

Siemet kaip niekad, sventės organizatoriai susilaukė taip didelį rinktinės lietuvių visuomenės pritarimą, kuri sausakimsai užpildė erdvia alto sale, dar erdvesnė gretime vasarvietė, vestibul, bufeta ir visus kampečius. Sitoj milžiniškoj, garbingu Urugvajaus lietuviu minioj, mes matėm mūsų intelektualus, fabrikančius, profesionalus, biziaierius, garbingas šeimas ir mūsų gražųjį jaunimą.

Ka gi tai reišia? Tai reiskia, kad ypatingai gyva Lietuvos laisvės dvasia mūsų kolonijoj, kad nuogoji Lietuvos tragedijos realybė baigia išsklaidyti raudonojo komaro mela, apgaule ir apipilėtu Lietuvos vardgiediu prakaistu apmolamui issigimėliu propaganda.

Didesniam Vasario 16-os pasisekimui, nepaprastai daug padėjo ir dvasiniai supuves okupantams tarnaujantis tu lietuviu būrelis, kuris iš girtos maskolio Arielkino gaves didelį hruviniu grasu pluošta paleido ir darba visa mas:olis:aij aparata Urugvajuje. Tris savaites, per Arielkino apmolamui radio pusvalandzius, mūsų mas:oliams parsidave raudonieji nielsai smeizė Vasario 16-ja ir agitavo lietuvius nei-

ti i minėjima. Už to paties Arielkino duotus ir alt:anu vergu uždribtus grasius, isleido demagogini «manifesta», sventės dienoje uzstojo lietuvius gatvėse, grobstė už skvernu ir maldavo neiti, lietus gasdino, padarė net dviciose vietose nemoliamai parengimus. Ispilėstas nelaimingos Lietuvos žmonių turtas Montevideo mieste pylėsi kaip karnavaliu konfeti, bet jis nei burliokui Ariel inui, nei jo pastumdėliams nedavė laul:tu rezultatu. Abu lietuvis:u stalincu parengimai buvo tusti. Nei radioj pusvalandziai, nei «manifestas», nei vaiksciojimas po lietuviu butus, Agraciados sutevi nielos nebeпадėjo. Lietuvos pardav:liams kolonija davė mir tina antausi ir aiskiai pasirode, kad ji yra lietuviska, lietuviskai galvojanti ir Lietuvos laisve daugiau brangina, negu cervoncu pir:ta Agraciados murzina kamarile mano. Til dabar isgamos ir lietuviu pralaito siurbeles pamate, kad is po ju koju slysta zeme, kad ju nei cervoncai, nei lovos už Lietuvos laisve smeizimas jau nebeisgelbes. Padorūs lietuviu nusiule nuo tautos pardav:liu, nuo sumiel:sejusiu isgamu, kurie už okupanto grasi eina pries savo motina ir dziaugiasi jos kanciomis. Mes juos ir palis:sime, nes jie patys per save baigs supūti ir pats Arielkinas pasalys: «Jūs, liaipo nielsai neberei:alingi man».

Su malonumu pazymedami Urugvajaus lietuviu svariosios visuomenės didelį laimejima, nors suglaustai paminesime ir pacia Vasario 16-os programa.

Sekmadieny, vasario 16 d., 3.30 val. trumpai žodžiu, «Laisvosios Lietuvos» redaktorius J. Jazauskas atidaro minėjimą. Jam baigus jaudinančią atidarymo žodį, scenoje pasirodė gausūs misrus choras, kuris V. Doreliui vadovaujant ir muzikui R. Perellė akompanuojant, darniai ir majestetiskai sugieda Urugvajaus ir Lietuvos Himnus. Iškilmingumo Himnams priduođa puikūs akompanimentas ir avanscenų stovincios tautišluosė drabuziuosė mazos Lietuvos Mokyklos molinės.

Sugiedojus Himnus, scenoje pasirodė Kulturos Draugijos sekretorius p. Alfonsas Kėnas ir skaito Lietuvos Ministro Pietu Amerikai Dr. N. Grauzinio, Urugvajaus lietuviams sveikinimo rasta, kuriame p. Ministras apgalvestauja, kad siemet negali sykiu su Urugvajaus lietuviams sveisti Vasario 16-ja. Ministro sveikinima, milžiniška lietuviu minia ovacijomis sutinka ir palydi.

Toliau, jautriai ir ispūdingai deklamuoja Lietuvos Mokyklos mokinės: Genutė Svobaitė, «Mes Buvome Tauta» ir Aliūtė Gramosauskaitė; «Lietuvaitė». Joms baigus, kurias publika palydi griausmingais aplođismentais, tos pacios mokyklos mokinė Rozytė Scesnuleviciūtė skambina piانو: «Penki Dalykai». Tai dar maža, bet didėliu gabumu ir muzikoje toli pažengusi lietuvaitė. Rozytė publika suprato ir ji nepagalėo gausiu aplođismentu, kaip ir jos partioniu Albertui Markeviciukui maestriskai paslambinšiam «Tėvyinės Ilgėsny».

Mokyklos daili baigus ir padarius penkiu minučių pertrauka buvo pradėtas vaidinimas 4 veiksmu dramos «Lietuvos Didvyriai». Dramos siuzetas originalus, giliai psichologinis ir vaizduojantis dabartinį okupuotos Lietuvos gyvenimą. Jis reikalavo jo supratimo, pergvenimė ir reikiamo pasiruosimo. Negalima pasakyti, kad artistu visai nepasiruosta. Edvardas Grėbliūnas, Alba Origaitė, Kazys Villas, Genė Petkeviciūtė, Marcelė Markeviciūtė ir Stasys Stendelis savo suntais ir sudėtingas roles ypatingai gražiai bei artistiniai atliko. Sklandžiai vaidino ir Jonas Stendelis, Jonas Vulfėvas, Leonas bei Vytautas Stendeliai. Drama, pavaizdavusi dramatinę dabartinę Lietuvos gyvenima, tinkiama artistu drabuziai, puikūs dekloracijos ir sklandžiai gyvas bei naturalus vaidinimas, žiūrovus nuvedė į maskofaius pavergta Lietuva ir daugumai iš rėvė aišaras.

Vaidinima uzbaigus, karsta patrijotine kalba pasakė p. Julius Jazauskas, kurioje išleš rusu bolsėviku daromas štrikaudas Lietuvai ir vyhusiai atrėmes ju propagandos melus, kvietė Urugvajaus lietuvius dar glaudesnė vienybėn, atslirė apmokamu išgamu melus nuo tiesos ir padvigubinti kova uz lietuviu garbe, uz Lietuvos laisve ir mūsų holonijos gerove. Milžiniškos lietuviu minios griausmingi aplođismentai palydėjo gerb. Jazausko kalba ir tuo paciu parodė, kalboje iskeltoms mitims lietu-

visku vieningumu tes lova, kol Iruvinosios bolsėviku vergijos slobas nepasitrauks is Lietuvos ir savo azijatinio Sibiro tyrfaulius.

Publika buvo didėlė staigmena, tai baigiant programa pasirodė mūsų garsus deklamatorius Edvardas Grėbliūnas, kuris kaip visuomet didėliu artistiskumu ir giliu jausmu deklamavo pora patriotiniu eilėrasciu. Ypatingai publika zavejo ilgas, turiningas ir slambus eilėrastis «Nepriřlausoma Lietuva». Negincijamu artistiniu gabumu Edv. Grėbliūnu, publika atsidėlojo gausiais aplođismentais.

Uzdarius ilga ir sudėtinga programa, geram orkestrui grojant, jaunimas smagiai pasisoko, o vyresnieji ili vėlyvos nakties dalinos dienos ispūdziais bei tautinio darbo reikalais. Neziūrint publicos gausumo, taciau tvarka ir visu sveciu rimtumas buvo pavyzdijui, las rodo auksta Urugvajaus lietuviu tautini ir kultūrinį lygi.

K. Devenis.

LIETUVIU RADIOJ VALANDOS

Sekmadieny, vasario 16 d. s. m., is žymesniu Montevideo radijo stociu buvo transliuojami specialės lietuviu valandos.

Dienos 12 val., «Laisvosios Lietuvos» redaktorius J. Jazausko ir Dr. Prano Sacikausko rūpesniu, is stotis C. X. 10 - «Radio Ariel» ir C. X. A. Onda Corta, buvo pradėta transliacija. Trumpu žodžiu valanda atidarė Dr. Pranas Sacikauskas. Vėliau, sugiedojus Himnus Dr. Sacikauskas pasakė jaudinancios tikrovės turininga kalba, kurios vertima i urugvajieciu kalba cia pat ir nepaprastai puikiai klausovams perdavė jauna lietuvaitė moksleivė, p- lė Miniauskaitė.

Antra, turininga ir specialei kolonijai i alba pasakė «Laisvosios Lietuvos» redaktorius Julius Jazauskas. Jo kalba urugvajietiskai, nepaprastai gyvai, jaudinanciai ir sklandžiai perdavė zinoma mūsų kolonijos profesionalė ir sauni lietuvaite Regina Minetaitė.

Valanda buvo baigta «Lietuviu Gedulo Marsu», kuri kaip visuomet jautriai ir artistiniu gabumu, piانو skambino zinoma pianistė p- le Hortencia Bartnikaitė. Valanda puikiai buvo paruosta, padare gilaus ispūdzio ir placiai pasileide liėvujū lietuviu balsu apie žiauruji rusiūliju bolsėviku smurta pries Lietuvu.

VIETOS SPAUDA

Vasario 16- os progā didieji Urugvajaus dienrasciai, kaip «El Día», «El País», «El Plata», «El Debate», «El Diario» ir Iiti, idejo Lietuvos laisvei palankius straipsnius, reklamavo Vasario 16 svente ir smerke komunistini imperializma.

VARKUTOS SOVIETINIS PRAGARAS

Sovietu Sąjugoje Varkutos vardas yra po pulariausias visu panasiu vietoviu vardu. Tai yra 4.000 kvadratinu kilometru anglimis turtingi plotai, tik karo metu bolsheviku pradėti naudoti. Si vieta guli Sub - Artikos srityje, Pecioros ir Usos upiu santakoje paciamе siauriniame Urale ir netoli Ledinuotojo vandenyno. Sioje begalinu tyru srityje, kur amžinai kauliai saltas siaurės vėjas ir saulė neužteka istisais mėnesiais, an sciau tebuvo mazas, murzinas kaimelis Varkuta. Todėl sia ziurios gamtos vieta bolshevikiniai vadai su didziausiu malonumu pavertė katargos darbu pragaru.

Aptikus Varkutos apylinkése anglies klodus, bolshevikai tuojau pradėjo gabenti politinius kalinius. Pirmieji vergu transportai cia turėjo padaryti primityvius kasyklu irengimus, pastatyti kelis lentu barakus ir pravesti gelezinkelį nuo Ledinuotojo vandenyno iki Sverdlovsko. Prie siu darbu, nuo salcio, is bado ir nuo enkavedistu kulkos zuvo 250.000 zmoniu, bet darbai buvo baigti ir karo su volkieciais pabaigoje lasyklos pradėjo veikti.

Nereikia apsirikti ir isivaizduoti, kad cia irengtos kasyklos kaip Europoj ar kur kitur. Cia yra irengta 38 sachtos ir naujai statoma dar 12 sachtu. Apie jas riogso pristatyta mediniu baraku ir vienas litas mūrinis pastatas administracijai ir NKVD. Prie kielvienos sachtos dirba ir gyvena po 40.000 vergu. Bet situ vergu 1946 m. vasara jau buvo pusantro milijono. Ju tarpe 100.000 lietuviu, 60.000 latviu, 50.000 estu ir kiti ukrainieciai, totoriai, gruziniai bei didzrusiai ir kiti.

Kadangi lasyklu apimtis pleciama, tai lygiagrečiai ir vergu slaucius auga. Dabar, Varkutos, Magnitogorsko ir Komi zvejybos rajonuose dirba jau 18 milijonu vergu vyrų ir moteru.

Gyvenimo ir darbo salygos Varkutos srityje neturi nieko panasaus su kultūringo pasaulio panasiais pramonės centrais. Kasyklu irengimai padaryti paciu primityviskaisiu būdu. Cia nerasi jokiu gyvybei ir sveikatai apsaugoti irengimu. Darbininkai i sachtas ileidziami zmoniu rankomis valdomais «liftais». Paciose sachtose dazni uzgriuvimai ir uztrosimai, kurie padidina mirusiu nuo nusilpimo ir sunlaus darbo, bei negirdetu higienos salygu, skaicu iki 35% per metus. Toliu būdu per tris metus normaliai pasikeicia vergu sastatas, kuris papildomas vis naujais ir naujais deportuotais. Mire zmonės cia nelaidojami kaip paprastai priimta. Mirusiemis uzkabunami tam tikri kabliai uz pasmakrės, arklui isvelkami uz barahu ribos ir lavonai paliekami ant pusnyno. Juos vėliau alkani vilkai bei baltosios meskos suplėso ir isvaltuoja. Daugiausia zmoniu mirsta nuo nesvaros ir nezmomiskai blogo maisto. Sioje

srityje yra didelis vandens trukumas, todėl vienam zmogui duodama i para tik pusantro litro vandens, kurio turi užtekti maistui, gėrimui ir plovimui. Apie prausimasi ir baltiniu slalbiama nėra nei kalbos. Istisais metais sitie vergai guli ant primityviu mediniu naru, apsirenge, nesiprause ir allani. Blusu ir kitu zmoniu lraiu ju mintanciu parazitu didelis gausumas neapsakomai kankina zmoniu gyvenima. Atlyginimo jokio nemokama. Maisto lielis yra selantis: 300 gramu juodos duonos i diena. Ryte silto vandens puodulas, o pietu laike aviziniu miltu sriubos samtis. Riebalu, culraus ir vaisiu niekas nemato. Moterys gyvybės palaikymui yra verciamos istvirkauti su administracijos pareigūnais. Bendrai, siu vergu baraluose slyti su mirtimi siaucia vagisavimai, vieni litu islundimai, prostitucija ir uz duonos gabaluka nuzudymai. Bet tai yra lrasdieniai ir paprasti bolsevikinio «rojaus» vaizdai, kuri uzsienuose aukso spalvomis perstato NKVD apmokami ir diriguojami agentai.

Is «S-a».

Vytautas Dorelis

Vasario 16 d. is C. X. 8 «Radio Sarandi» pasakes svarbia politine kalba ir vadovaves lietuviu choru, kuris ju vadovybėj pasekmingai dainavo ir Selecto salėje, atliekanti Vasario 16 - os bendra programa.

Bendrai, V. Dorelis prie Vasario 16 - os didesnio pasisekimo labai daug prisidėjo savo energingu darbu ir sumanumu.

..

MOTERIMS

Aušra

66666666

DIRBKIME IR SVIESKIMĒS

Nieko zemēje nēra pastovaus. Laikas uolas ir krantus griauana, kalnus supīlia ir īsardo. Vienas valstybes iskēlia ir padaro galīngomis, kitas laikīnai pasmerkia. Mūsu gyvenimas yra nuolatinē kova. Kova dėl buvio, dėl ateities, o ypatingai sitame tragiskame mūsų Tėvynėi momente, kova dėl Jos laisvės.

Daug amziū moteris buvo pavergta, pazeminta ir visu skriaudžiama, bet ji kantriai nesė šio gyvenimo vargus ir tikėjosi sulaukti sviesesnės ateities bei laisvės. Ir moteris neapsirilo, liovodama ji sulaukė ko seniai troško.

Dabar moteris nebelaikoma žaislu arba verge, kuria galima parduoti ar išmąnyti. Dabar ji pilnoj zodzio prasmėj yra vyro draugė ir turi lygias su vyrais teises visose tautos ar visuomenės srityse.

Tenla taciau apgailėti, kad daug moterų situ savo teisiu vis dar reikiamai neivertina ir nebrangina. Tik paziūrėkime i mūsų, Urugvajaus lietuviu kolonijos moteris ir mergaites, tai pamatysime, kad daugumai ju yra visai svetimas visuomeninis ir kultūrinis darbas. Jos vis dar nesupranta ar nenori suprasti, kiek ir kokios didelės naudos tas darbas, ju paciu seimyniniam gyvenimui ir mūsų brangiajai Tėvynėi Lietuvai duotu.

Visi pastebim, kad mūsų kolonijos kultūrinis lygis yra zemas, o ji pakelti galim tik sliaitydami rimta spauda, vaidindami vakarėliuose, dainuodami choruose, rasinėdami laikrasciams bei aktyviai remdami ir dalyvaudami kiekviename mūsų tautinės kultūros, apsvietos, graziuju mūsų tradiciju ir auklėjimo pasireiskimuose. Ši darba pirmiausia reikia pradėti motinoms savo seimos nariu tarpe, nes seima yra atskira maza visuomenė. Motinos siame darbe gali ypatingai daug nudirbti. Juok tik ji yra seimos sirdis, pirmoji ir svarbiausia vaiko mokytoja bei jo auklėtoja. Paziūrėkime i netolima praėiti, kada Lietuva buvo pavergta kaip ir dabar. Dabar mes turim daug mokslo žmoniū, o tuomet buvo retenybė mokytas ar ir siaip išlavintas žmogus. Tuomet Lietuva ne

turėjo zudzio nei spaudos laisvės, bet lietuvi, siaudinės kaimo pastogės motinėle dirbo svietimo darba kantriai ir užsispyrusiai. Tas jos darbas buvo ypatingai sunkus ir pavojingas, susietas su laisvais ar net gyvybės netekimu. Mū su spaudos draudimo laikais, daugelis moterū, ypac jaunu mergaičiu neatsiliko nuo vyrū. Gabendavo is Prūsū lietuviska spauda, kitos slėp davo atgabentus knygas, kad ju zandarai neuztiktu, trecios platino po kaimus. Lietuvi motina, pasliu sukdamu rateli molino savo vaikus lietuviskai skaityti, o tai suntus ir pavojingas darbas. Bet dėlla, tos lietuviės motinos pasiaukojimui buvo išgelbėta lietuviybė ir issaugotos mūsų tradicijos.

Taiči Urugvajaus lietuviės moterys ir mergaitės, sukrušlime ir mes lietuviskam darbu, prisidėkime kiek luri gali prie «Laisvosios Lietuvos» pagrazinimo ir paivairindamos jos pus lapius moters ranka. Jau siemet, per Lietuvos Nepriklausomybės svente, mūsų lietuviatės pasirodė, kad jos moka puiliai dirbti garbinga lietuviskaji darba ir reikiamai ginti Lietuvos varda. Tai džiugu prisiminti. Tat dirbkim kiek kuri galim Urugvajuje ir litur, nes Lietuvoje mūsų sesutės yra pavergtos ir prispaustos mocekislos Stalino rankos. Jos laulcia is mūsų darbo ir istikimybės savo Tėvynėi.

Tat visos Urugvajaus lietuviės, siais tragingais mūsų tautai metais sulruskime ir pasistenglime, kad sie Lietuvos istorijai nelaimingi metai būtu pradzia mūsų produhtingo darbo Lietuvos laisvei ir palaimai.

— Gyvuliū gailėjimas taip ankstai risasi su moters būdo gerumu, jog drasiai galima tvirtinti, kad moteris žiauri gyvuliams, negali būti gera žmona ir motina,

Schopenhauer.

— Vyrams moteryse patinka tai, lo pas juos dažniausiai trūksta: lipsnumas, jautrumas, vidinis ir isorinis darnumas, gera nuotauka, skambus juokas, dorovingumas, kuklumas ir svara. Be situ ypatingi moteris yra gyvas lavonas ir labai neidomi.

Bovel.

Dr. Vincas Kudirka.

MARTYNUKAS.

(Tesinys)

Pastebėjo liepa storoko liemens ir pradė jo rankomis, uosle, akimis ieskoti tos skylės. Išliuoges kaip katinas, pasikabino, užtko skylę, liko ranka, istraukė brangu pundelį ir nusoko.

Greitai kvėpuodamas valandėle išsėjos, paskui paslėpęs radini po trinciais ir marskintais, susiveržė dirža ir teiknas, tartum risdamas, nusileido į pakalnę. Tada tik apszvalgė, dar neatsigaves nu smarkaus nusiritimo.

I Panendriu buvo trys mylios. Pasileido bėgti, zinodamas, kaip trumpos geguzės naktys. Bėgo, glausdamas prie krutinės savo nasta. Jo akys, apsipratusios su patamsėmis, matė aiskiai ir toli. Bėgo kaip kulka, zemyne palinkes, svaistydamas aukstyn kojas, persokdamas kaip kurtas, per tvoras, griovius, ezias.

Apsuko Kareiviske, istojo į vieskelį ir čia jau niekieno netrugdomas pasileido dar sparciau. Tiktai, lyg sesėliai, pasaliais mirgėjo telegrafo stulpai, medžiai, krūmai.

Sutiko du vezimu, griztanciu is miestelio; visi idomiai žiūrėjo į jį atsigreze; susitiko kelis pėscius, pagarbintas nieko neatsakė. Atbėgo iki kryzkelio, kur sunkelis ėjo skersai vieskeli. Riogsiojo ten smudė ir salia jos buvo sulinys. Pašles Martynukas, vos atgudamas kvapa, isdziuvusia burna, pripuolė prie sulinio ir godziai ėmė gerti is lovio vandeni. Tuo tarpu atsidarė smuklės durys, kaszin kas isėjo, stabtelėjo, pasidairė, paziūrėjo į jį ir priėjo artyn.

— Kto tam? (kas ten) garsiai rusiskai paklausė is patamsio.

Vaikinas kaip laukinis zvėris, soko į salį, nieko neatsakes. Kurs klausė, pagriebė jį uz rankos, Martynukas net nutirpo. Pastebėjo kepurėj zvaigzde. Tai buvo policininkas.

— Kto ty?

— Nesuprantu! atkirto, vyniodamasis lyg zaltys is spaudziancios rankos.

— Kas tu? klausia policininkas lietuviskai ir labiau spaudžia ranka.

(Bus daugiau.

Alba Grigaitė

Vasario 16, ypatingai artistiniai suvaidinusi Jadzės role dramoje «Lietuvos Didvyriai» ir zavinciai dainavusi solo is radijo stoties, C. X. 8 - «Radio Sarandis».

Mūsų kolonija jau turi jaunu ir daug zadanciu pajėgu, tik jas reikia surinkti.

Marcelė Markeviciūtė

Vasario 16, gabiai atlikusi Lietuvos dvasios role dramoje «Lietuvos Didvyriai» ir kaipo pirmaeilė choristė dainavusi salėje ir is radijo stoties C. X. 8 «Radio Sarandis».

Bernardas Brazdionis.

DUKRELEI

Jei po tėviskės dangum dabar miegotum,
Ostu tau lopsinė kalno azuolai,
Po auksinėm obelėlėm, po sakotom
Tau lovele suptu sviesūs angelai.

Ir tyliai sapnuotum Nemuna seneli,
Ir kaimynu ozelius ir kastanus,
O dabar, kely pavargusi dukrele,
Ka sapnuoji, ka regį tu pro sapnus?

Ar sugrįsim, kaip gimtinėn grista paukščiai,
Ar bėgiosi tu pakrantėmis Neries,
Ar girdi tu kaip gimtoji zemė saukia.
Mūsų zvaigždės mums ar vėl danguj zerės?

Ar sapnuoji, kad mums mūsų vysnios zydi,
Kad kažin kur liko vargas ir kalnai,
Kad tėvynės vėl mums niekas nepavydi,
Ar sapnuoji tu, Saulele, kad tenai.

Kai po tėviskės dangum kada miegosi,
Os lopsinė zalio kalno azuolai,
Po mūs sodo obelėlėm, po zaliosiom
Supš lovele tavo sviesūs angelai.

Balys Augustinas.

LIETUVA

As girdziu — Tu esi
Ir misku gaudėsy
Ir laukuos
Ir kalnuos
Ir lusnelėj skurdzioj
Ir sventykloj erdvioj
Tavo varda kartoja man zemė.

Jei sirdij neramu —
Lyg upoksnis kalnu,
Lyg vėlė
Pakelės —
Be keliu, per tankmes,
Tartum saukti kazkas
Sutemu snabzdėsy: — Tu esi!

Jei mylės — tas supras
Simtametes girias
Ir lauku
Ir kalnu
Ir upeliu kalbas,
Gimtos zemės kancias,
Nes aktiu zvilgėsy — Tu esi.

O kai krinta rasa,
Piemenaitė basa
Is lauku
Platamu
Gena banda namo.
Ir jos zodziu dainos
Tam giliam ilgėsy — Tu esi!

MERGUZE

Padainuok isdidziai mūs tėvynės dainas,
Isnesiotas per sielvarto ploti,
Apie narsa kovos, apie ryzto dienas,
Apie laime dėl laisvės kovoti.

Sio trėmimo dangus vėl atrodys tada
Kruvina mūsų krasto padange,
Kada degė skaisciai mūs gimtoji gūzta,
Smilko dūmai, margai issirange.

Mes atminsime abu laisvės mūsų laukus,
Kai kulkosvaizdziai kaist nepaliove,
Mes atminsime abu samanotus miskus —
Paskutinė laisvuzės tvirtove.

Buciniai kaip ugnis, mes bučiuosime karstai
Mūs trispalvės zaizdas — prieso suvius,
Ir tikėsim sirdim, ir tikėsim sventai,
Kad laisva ateitis guos lietuvius.

Ir sirdis vėl mums plaks, vėl kvėpavimas lus,
Ginklas rankosna kris mums, kaip brolis.
O uz tavo dainas kanoada mums ūs
Ir kraujais kvėpės bunkerio molis.

Bronė Černauskaitė,

Darbsti ir tautiniai susipratusi ciagimė lietu-
vaitė. Ji yra aktyvi jaunimo draugijos «Vytis»
narė ir gabiai dalyvauja chore bei scenoje.

Lietuvos Praeitis

Lic. Vladas Staniliūnas

Mokslinė LAISVOSIOS LIETUVOS mįslė

VYTAUTO ASMUO

Tai nedidelio ūgio, smulkiu veido bruožu, jdrus ir gudrus vyras. Santurus valgyje ir griežtas blaivininkas. Net vyno ir midaus negėrė. Apart lietuvių kalbos, puikiai kalbėjo vokiškai, lotiniskai, rusiskai ir lenkiskai. Suprato ir totoriškai.

Kaipio valstybės vyras, yra izymiausias is visu Lietuvos valdovu. Užtat ir vadinamas Didžioju.

VYTAUTO SANTYKIAI SU LENKIJA

Vytautas Lietuva pradėjo valdyti labai sunkiose salygose. Jo pusbrolis Jogaila Lietuva buvo surisęs su Lenkija. Lenkai varžė savo karaliu namie, norėjo isigalėti ir Lietuvoje. Vytautas, kaipio Jogailos vietininkas, greitai pasidarė tikruoju Lietuvos valdovu ir net turėjo itakas i lenkus. Todėl lenkai, ypac nuo Zalgirio - Tanenbergo mūšio, nebedriso Vytauta laikyti Jogailos igaliojiniu. Jie tik pasipriesino prieš Vytauto vainikavima Liutuos karalium.

VYTAUTAS PASALINA VORIECIU PAVOJU

Apart Lietuvos atpalaidavimo nuo Lenkijos, antrasis Vytauto Didžiojo nuopelnas, tai volist-ojo ordino nugalėjimas. Cia jis veikė draug su Jogaila. Abu drauge krikstija Lietuva, abu irodinėja Europai ordino grobuoniskus tikslus. Vytautas apgynė Zemačius ir juos galutinai prijungė prie Lietuvos, Dabar vadinama Mazaja Lietuva bei Klaipešos Ikrasta ap ginti neistengė, nes tuo pat laiku reikėjo rūpintis ir rubeziais su Rusija.

RUSIJA VYTAUTO VALDZIOJE

Baiges byla su ordinu dėl Zemaiciu, Vytautas visa dėmesį atkreipia i rytus.

Vytautas zymia Rusijos dali paėmė savo globon garbingomis priemonėmis, be mūšio. Jam priklausė Smolenskas, Viazma, Kaluga, Tula, Kurskas ir t.t. Pietrytuose Vytauto laikais Lietuvos ribos siekė Juodąja Jūra, pietuose grįžo Dniestro ir Bugo upėmis, netoli Liublino ir Varšuvos.

VYTAUTAS VALSTYBININKAS

Vytauto didelė nuopelnai ir valstybės viduals tvarkyme. Jis rado Lietuva susidedancia is daugybės mazu kunigail:stysciu, bet Vytaut-

to rūpesciu jos buvo sujungtos ir Lietuva paliko didelė, galinga, vieninga, vieno didžiojo kunigaikscio valdoma valstybė.

(Bus daugiau.)

LIETUVIAI TREMTINIAI EUROPOJE IR KITUR — per «Laisvosios Lietuvos» redakcija paiesko sekanciu savuju:

Justas Zubrickas, nori susirasinėti su P. Amerikos lietuviams savo, angliu ir vokieciu kalbose. Pranas Stasaitis, paiesko pazistamu: Igno Stasaicio ir Onos Burbienės. Rakauskas Henrikas, paieso:o Rakausko Alfonso, gyvenancio Brazilijoje. Kazimiera Gurinskaitė - Paukstienė, paiesho Magdalenos Puidienės, Juozo Puidos ir Jono Gurinsko. Studentas Rikardas Pauliukonis, paieso:o savo seimos gyv. Brazilijoje. Jonas Sakalauskas, paiesho brolio Juozo Sakalausko. Ieva Kanapurienei yra laislas. Vincas Galeckas ir motina Marija Galeckienė, paiesho Marijos Guobaitytės - Kemezienės ir jos vyro Juozo Kemežio, gyv. Urugvajuje. Vytautas Gudauskas, paiesko savo dėdės Stasio Praneviciaus bei jo sūnu Petro ir Povilo, gyv. Urugvajuje. Bronius Navikas, paiesho sesers Onos Navikaitės - Lukosevicienės ir svogerio Petro Lukoseviciaus, gyv. Argentinoje. Antanas Svitra, paiesho Juozo ir Prano Savukynu, gyv. Brazilijoje. Anastazija Maculeviciene, paiesho sesers Filomenos Simkunaitės - Vaitkevicienės ir svogerio Edvardo Vaitkeviciaus. Kapitonas J. Pocius, paiesho brolio Stasio Pociaus, gyv. Argentinoje. Antanina Bruzinskiene is S. Amerikos, paiesho Tomo Dumbliausko, gyv. Urugvajuj. Jonas Skliutas, paiesko brolio Vinco Skliuto gyv. Brazilijoje. Aleksandras Zagurskis, paiesho Petro Draugelio, gyv. Urugvajuje. Jonas Salvaitis, paiesko Prano Salvaicio, gyv. Urugvajuje. Teisininkas Antanas Zarskus, paiesko pusbrolio Povilo Zarskaus, gyv. Urugvajuje. Antanas Kilinskas, paiesho savo dėdziu Prano, Juozo ir Vaciaus Kilinsku. Alfonsas Rudokas, paiesho Jono Grizo ir Zofijos Grizienės - Rudokaitės, gyv. Argentinoje. Vaiciulionis Ignas, paiesho seseru Aneles bei Kostancijos Vaiciulionyciu ir svogerio Juozo Razlausko, gyv. Urugvajuje. Michalina Dunduraitė, paiesko dėdziu Jono Petrasūno ir Adomo Dunduro. M. Gliaubertas, paiesko Vlada Sirvinska, kirpėja gyv. Urugvajuje.

Gauti tremtiniu adresu is smulkias zini as, prasoma kreiptis «Laisvosios Lietuvos» redakcijon.

Demokratinio Triunto Diena

Sestadienis arba kovo mėn. 1 d. 1947 m. laisvojo Urugvajaus liaudžiai bus ilgai atmintina diena. Ta diena, naujai išrinktas Respublikos Prezidentas Dr. Don Tomas Berreta užėmė aulistas valstybės vadovo pareigas. Demokratinės santvarkios laiste, tai juk: natūralus eilinis reiškinys. Bet čia, ši harta buvo las tai nepaprasto, naujo, didingo ir triumfalo.

Naujojo Respublikos Prezidento Dr. Don Tomas Berreta asmenyje, gal laip niekad tapo pagerbtas Urugvajus didžiųjų demokratijų r liū laisve mylinčiu tautu. Nuosailo stebėtojo nuotailia lieli: gadino til: tas, had tilrosios demokratijos bei laisvės atstovu tarpe matėsi ir despotinės Rusijos atstovas, kuris laisviems urugvajiečiams tepiminė siaubingąja Stalino diktatūra, Sibiro ir Kazalstano liatorgas ir be teise all:ana Rusijos liaudį. Neveltui, laike ceremonijalo ir girdėjosi miniose larcu repliku Rusijos adresu.

Demokratinės valstybės atsiuntė sliaitlingas ir speciales delegacijas naujo Respublikos Prezidento inauguracijon. Amerikos ir Anglijos, specialiai atvyko liaro laivai, luriu jūrininčiai su savo vėliavomis ir orliestrais dalyvavo isliūmingame parade.

Jungtinių Amerikos Valstybiu, lieturios oro tvirtoviū eshadrilės, luriū atvezė Amerikos delegacija ir yra dalyvave Japonijos bombardavime, majestotilčiai slirodė zydrū Montevideo padange laike isliūmiu. Jie atrodė lyg gigantiniai arai, liū valstybiū mazesniū lėktuvu eshadrilėse.

Diena, lyg tycia pasitaikė ypatingai grazi ir giedri, las dar didino slaidria sventės nuotailia bei illuminacijose ir vėliavose paslendusios sostinės gyventojus visus isvarė i gatve. Gyventojū entuziazmui nebuvo galo ili vėlyvos malties.

Mums, lietuviams patriotams malonu suminėti, kad 39 valstybiū tarpe, Lietuva atstovavo, Urugvajaus vyriausybės oficialiai palivietas Lietuvos Ministras P. Amerikai Dr. Kazimieras Grauzinis. NKVD agento Arielkino apmokėti lietuviskai isgamos nérési is kailio, varė pries Lietuvos Ministra pikčiausia propaganda, su klasingais parasais lingo prezidentūron,

bet šunies balsas dangaus nepasiekė. Mūsu isgamos vaikscoja lyg zeme pardave ir bijo rodytis burliokui Arielkinui, kuriam padarė daug islaidu, bet nei uz penktuka naudos. Mūsu tautos pardavikai vėl turės ruso batus laizyti ir naujai prasyti cervonco, kad nenustojus rusui tarnavus ir dirbus pries savo brolius bei gimtąja zeme.

Bet visu isgamu dienos baigiasi teisybės rankos pasiektos arba kartuvėse ir ant ju kapo ir suo neloja, o tautos gyvena. Kelsis ir Nepriklausoma Lietuva, o mūsų isgamos susilauks jiems priklusomo nieksu likimo.

Pochito F. Steponiukas

Vasario 16 - os uniformoje. Nars dar ir labai mazas, bet jau launus lietuviukas patriotas, kuris lietuviskai padainuoja ir padeklamuoja. Zada mokintis jūru karo mokykloj ir gaves kapitono laipsni, vykti i Lietuva, kad suvedus su rusais saskaita uz Lietuvos kankinima.

Vasario 16-os, 1947 m., lietuviu radijo valanda atlike kultūričiai, is stoties C. X. 10 «Radio Ariel». Is kairės stovi: Julius Jazauskas «Laisvosios Lietuvos» redaktorius ir Pranas Sacikauskas. Is kairės sėdi: Regina Minetaitė, Hortensia Bartnikaitė ir Margarita Miniauskaitė.

LIETUVIŲ RADIJO VALANDAI SURINKO:

Julius Jazauskas	\$ 29.50.
Aleksandras Miniauskas	\$ 20.00.
Alfonas Bartasiūnas	\$ 26.50
Feliksas Grigas	\$ 7.00
Aleksandras Žilinskas	\$ 4.90.

Viso \$ 87.90.

Sumokėta uz radijo valanda \$ 75.00

LIETUVIŲ MOKYKLOS KALĖDU PARENGIMUI AUKOJO

Per gerbiamus mūsų mazuju draugus, p. Juoza Miklovi - Dauksi ir p. Boli Lauciu, aukojo:

Juozas Ramonas 5.00 pezus, Juozas Miklovis 4.00 pez., Antanas Dambrauskas 3.00 pez., Bolius Laucius 2.00 pez., Aleksandras Miniauskas 2.00 pez., Adolfas Kausinis 1.50 pez., Jonas Kanopa 1.00, Petras Sadauskas 1.00, Aleksandras Spogis 1.00, Antanas Jankus 1.00, Berta Miltovaitė 1.00, Teresė Krasinskiėnė 1.00, Adėlė Z. Vitienė 1.00, Ema Jarmalaviciėnė 1.00, Stefanija Česnaite 1.00, Jonas Subacius 0.50, Jonas Kibirkštis 0.50, Bolius Nemicka 1.00, Stefanija Guščiuonaitė 1.00, Carlitos Rauschert 2.00, Ana G. de Rey 1.50, Antanas Zupka 1.00,

Juozas Musteikis 1.00, P. Rurgalis 0.50, Vlas Rapshtys 2.00, kun. Stan. Grigaliūnas 2.00, Antanas Rackauskas 2.00, Hugo Gandos 0.50 ir Albinas Gumbargis 1.00,

Lietuviu Mokyklos mokiniai: Rozytė Scesnuleviciūtė, Zoselė Karaziejūtė ir Feliksas Grigas rinko Cerroje, kuriems aukojo:

St. Bartnikaitis 4.00, P. Zukelis 2.50, Po 1.00 peza: Evovlūckas, Kaminskas, Pr. Stanėvicius, J. Jazauskas, J. Scesnulevicius. Po 0.50 cnt: Bolius, Kulys, Vaitelis, V. Kuciauskas, Gejzauskas. Po 0.25 cnt: Bagdonas, Ceikus, V. Stendelis ir Tamosiūnas. N. 0.20 cnt. Po 0.10 cnt: Valatkienė ir Juotis.

Ivairiais daiktais aukojo: A. Alekna, Karaziejus, Gramosauskas, Mockevicius, Franltas, Vitkauskas, A. Zebraitis ir Cirpus.

Gerbiamiems auku rinkėjams ir aukotojams, gerb. poniams Sveciulieniė, Rorkuzieniė ir panelei M. Markeviciutei, kurios pasiuvė artistams rūbus ir nuosirdziai kitaip pasidarbovo, gerb. pp: Vilkiui, V. Doreliui, J. Vataikai ir F. Grigui, daug prisidėjusiems prie mazuju vakarėlio pasisekimo, o taip pat gerb. sveciams, taip gausiai atsilankiusiems, mokiniui ir savo vardu lietuviškai dėkoju.

Mokytojas P. Čiuclis.

URUGVAJAUS LIETUVIAI

LIETUVIAI!

MŪSU MOKYKLOS KONCERTAS

Paskutiniuoju Urugvajaus Lietuvių Mokyklos Tėvų Komiteto nutarimu, sekmadienį, balandžio mėn. 6 d. 1947 mt., arba pirmą Vėlykų dieną, Urugvajaus Lietuvių Mokyklos mokiniai rengia lietuvių laudies dainų, muzikos ir deklamacijų didelį koncertą. Dainuos bendras mokinių choras, duetai, piano, smuika ir deklamacijos. Smulki programa bus paskelbta propagandos lapeliuose.

Tuojuo po programos vyks didelis

VELYKŲ MARGUČIŲ KONKURSAUS.

Už gražiau ir lietuviškiau nupieštus Vėlykų margučius, Tėvų Komitetas jau paskyrė tris brangias premijas ir 20 mažesnių premijų. Konkurse, pirmą eilę dalyvauja Mokyklos mokiniai. Nelankantieji Lietuvių Mokyklos lietuviškai, bet norintieji konkurse dalyvauti, savaitę anksčiau pries konkursa, prasomi užsiregistruoti pas mokyklos vedėją, mokytoją P. Ciucelį mokyklos patalpose.

Mazieji lietuviškai mokiniai ir kiti, rušiotės iš anksto prie konkurso ir marginkite gražiau Vėlykų margučius.

Gerbiamieji Urugvajaus lietuviai! Skaitlingai dalyvaukite mūsų mažųjų šventėje, nes savo atsilankymu, paskatinsite juos toliau mokintis lietuviškai ir lavintis tautinėje kultūroje.

Po programos linkmūs sokiai prie geros muzikos ir turtingo bufeto.

LIETUVOS MINISTRAS ISVYKSTA

Lietuvos Ministras Pietu Amerikai Dr. K. Grauzinis, kuris pasekmingai Lietuva atstovavo naujojo Urugvajaus Respublikos Prezidento inauguracijoje, aplankęs Urugv. Lietuvių Kultūros Draugiją, dalyvavęs lietuvių pamaldose Cerro baznyčioje ir pasimatus su nekuriomis kolonijos veikėjais, siomis dienomis grįsta iš Buenos Aires.

Sutvarkęs reikalus Argentinoje, p. Ministras už mėnesio grįsta į Urugvajų nuolatiniams apsigyvenimui ir sykiu perkelia į Montevideo Lietuvos Pasiuntinybės Pietu Amerikai veiklą.

Taigi greitai ateityje Urugvajuje turėsime Neprikllausomos Lietuvos Pasiuntinybę, o jos čia buvima reikės remti dvigubu ir vieningu patriotiniu darbu.

Edvardas Grėbliūnas

Jo tautini susipratima, dideli darbstuma ir nepaprasta energija pakankamai liūdiuja tas, kad jis yra jaunimo organizacijos «Vytis» ir Kultūros Draugijos valdybu narys, gabus vaidyla ir talantingas deklamatorius, Vasario 16 išpūdingai deklamaves iš radijo stoties C. X. 8 «Radio Sarandj».

Paskutinėmis šio mėnesio dienomis jis vyksta į Argentina, Kultūros Draugijos igaliotus žurnalo «Laisvoji Lietuva» reikalui. Aplankys ir Berisso lietuvių kolonija. Tenai pasiūlydamas apie mėnesį, galės paivairstinti savo deklamacijomis patriotinius Argentinos lietuvių parengimus.

Argentinuos lietuvių, «Laisvosios Lietuvos» draugus, nuosirdziai prasom padėti jaunam mūsų kovotojui, kad jo misija būtų paselmingesnė.

UZUOJAUTA

Urugvajaus Lietuvių Kultūros Draugijos sekretoriui, p. Alfonsui Klimui, netilčetai jo mylimai motinai Julei Klimienei mirus, slaudaus liūdesio valandoje sirdinga užuojauta reišia:

Draugijos Valdyba.

— Garbingam lietuviui visuomenininkui, Kultūros Draugijos sekretoriui ir «Laisvosios Lietuvos» prieteliui, p. Alfonsui Klimui, jo mylimai motinčei mirus, didžio liūdesio valandoje gilia užuojauta reiskia:

«Laisvosios Lietuvos»

Redakcija ir Administracija.

PASAULIO LIETUVIŲ PROTESTAS

Kaip jau žinome, s. m. kovo mėn. 10 d. Maskvoje susirinko keturių didžiųjų valstybių kancleriai aptarti taikos sąlygas Vokietijai ir kurias svarstant nebebus apsilenkta su Lietuvos byla. Šita proga, viso pasaulio laisvieji lietuviai kovo 10 d. paskelbė bado streiką, kaip protestą prieš bolševikų okupaciją ir tuo pačiu atkreipti pasaulio opiniją, apie bolševitais norimą apeiti Lietuvos reikalą tytomis.

Urugvajaus lietuviai tinkamai ir garbingai atliko savo pareigą. Jie išjudino visa kraštą. Nepaprastai didelės reikšmės turėjo ir tas faktas, kad nuo prezidento inauguracijos čia dar buvo pasilikę Lietuvos Ministras Pietų Amerikai Dr. Kazimieras Grauzinis, kuris laikinojoje savo rezidencijoje arba «Rambla Hotel» ta dieną paskelbė bado streiką. Ši žinia žaibo greičiu pasiekė Montevideo spaudos, mokslo bei politinius sluoksnius. Jau laike pietų Lietuvos Ministras buvo apsuptas vietos žurnalistu, fotografu ir kitu intelektualijos atstovu. Ponas Ministras suteikė specialius pasikalbėjimus spaudos atstovams, kurie su Ministro paveikslu tilpo vakariniuose ir rytiniuose Montevideo dienraščiuose. Septynios radijo stotys tą pačią dieną transliavo, kad bado streiku pasaulio lietuviai protestuoja prieš rusų okupaciją ir lietuvių tautos naikinimą.

Urugvajuje ši lietuvių protesto diena pavyko geriausiai. Reikia tikėti, kad kitose kolonijose ji buvo taipgi rūpestingai organizuota ir nepasilik vienas balsu tyruose.

Rs.

KAIP JIE RINKO PARASUS

Mūsų raudonieji kislringai pasigyrė, kad jie surinko prieš Lietuvos Nepriklausomybę apie pusantro tūkstančio parasus. Dabar mums teko išitikinti kaip jie tuos parasus rinko ir kokie lietuviai pasirasė. Tūlas bulgaras, vienas su lietuve vedęs lenkas ir eilė panasios «lietuvių», dabar aiškina, kad juos bolševitai prase pasirasyti, kad būtų nupiginta duona. Taigi ar nereikėtų štai kam susirūpinti tu parasu išsiskolinimu, kas puiliai parodytu ir Maslivos snipu veilti Urugvajuje.

J.

MUSU MIRUSIEJI

Pasitūtinėmis dienomis, po sunkios ir gana komplikuotos operacijos pasimirė dar vidutinio amžiaus lietuvis Julė Klimienė, Kultūros Draugijos sekretoriaus motina ir savaite vėliau, pasimirė lietuvis Jurgis Zaltauškas, buvęs Lietuvos Mokyklos Tėvų Komiteto narys.

Tebus jiems lengva Urugvajaus žemė.

VAISĖS PAS MIKLOVIUS

Žinomas mūsų kolonijos visuomenininkas ir nuosirdus «Laisvosios Lietuvos» bendradarbis p. Juozas Miklovis - Daukšys su savo žmona, norėdamas atžymėti savo amžiaus ketvirtą kryželį, sekmadienį, kovo mėn. 9 d. s. m. surengė puikias lietuviškas vaises, kuriose matėsi kolonijos kapelionas kun. Stan. Grigaliūnas, garbingos lietuvių šeimos: pp. Lauciai, Miniauskai, Krasiński, Ana G. de Rey su vyru, prof. Paula Jarmalavičūtė su mamyte, ponios Laucienės mamytė ir brolis, dainininkė Alba Grigaitė, žurnalistas A. Gumbaragis, Vytautas Stendelis, Rokas Lideikis ir kiti pp. Mikloviu artimieji.

Malonūs seimininkai ypatingai gausiai ir lietuviškai svečius vaišino. Gyvai ir rimtai buvo pasidalyta kolonijos rūpesčiai ir pavergtos Lietuvos tragedija. Be pasidalinimo siomis mintimis, lietuvišai jauku pobuvi gražiai pavairino p-lė Alba Grigaitė melodringai ir artistiniai padainuodama solo.

Gerokai įvalarojus svečiai šlyrėsi su maloniais seimininkais, kupini lietuviško jausmo ir gražiū išpūdiu.

R. P.

DOMĖS

Selanciamė «Laisvosios Lietuvos» numeryje, be daugelio idomiu rastu, tilps idomus laikas iš pavergtos Lietuvos ir kaip veikia Kolumbijos lietuviai.

VALDISROJ TARNYBOJ

Pasileitus vietos vyriausybei, gera valdininko tarnyba gavo ir mūsų žurnalo bendradarbis Juozas Miklovis - Daukšys.

Geros kloties kolegai Juozui naujose ir atsalingose pareigose.

IDOMI RADIJO VALANDA

Vasario 16, Urugvajaus lietuviai katalikai, iš stoties C. X. 8 «Radio Sarandi», transliavo idomia ir gerai organizuota radijo valanda. Tu riningas halbas pasalė kolonijos kapelionas kun. Stan. Grigaliūnas, mūsų veilejas Viltoras Cieslinskas ir Vytautas Dorelis. Dainavo «Vyties» choras, solo p-lė Alba Grigaitė ir deklamavo Ed. Grėbliūnas. Valanda kaip lietuviams taip ir vietiniams padarė gili išpūdi.

JIE TIE PATYS

Is bolševitų atstovybės biuletenio nr. 29 klišės sudėtos i «Darbo» nr. 7, bet mūsų kislringai ginas, kad jiems Ariellini isakymus duoda ir vercia rusus garbinti.

ARGENTINOS LIETUVIAI

DIDINGAI PAMINĖTA VASARIO 16 - jį
ARGENTINOJE

Jau septinti metai, kaip Lietuvai Islaisvinti Centras Argentinoje susiorganizaves su tautinėmis, katalikiškomis ir kitomis patriotinėmis organizacijomis bendrai mini didžiausią lietuvų tautos šventę, Vasario 16 - jį.

Siemet jį buvo atšvesta taip pat visu dingingumu.

Is ryto, lietuviu Ausros Vartu baznycioje buvo iskilmingos pamaldos uz Lietuva. Tėvu Marijonu rūpesciu, haznycios altoriai skendo gėlėse ir iluminacijos sviesose; nuo lubu iki žemės, lyg vaivorykštės spinduliai buvo istiestos dvi milžiniškos vėliavos.

Iskilmingas Misisias laikė ir dieniai pritaikyta pamoksla pasacė, didelis lietuviu prietelius J. E. Vyskupas Aragone. Ypatingai buvo grazus vyskupo pamokslas, kuriame jis isgyrė lietuviu tauta kaipo kultūringa, darbacia ir graziu paprociu tauta.

— Garbė mums argentinieciams turėti tokius atėivius kaip lietuviai — pareiskė vyskupas Aragone.

Toliau, visame pamoksle vyskupas cituodamas Lietuvos Himno zodzius sakė:

— Lietuva Tėvynė Jūs, tai yra didvyriu zemė. Is praeties, Jūs jos sūnūs semkite stiprybe. Tegul jūsu vaikai eina vien takais dorybės, dirba Lietuvos naudai ir zmoniu gėrybei. Tegul meilė Lietuvos dega jūsu sirdyse, vardan tos Lietuvos, vienybė tezydi.

Tai kilnūs ir grazūs jūsu Himno zodziai, kurie pasako jūsu tautos sėkėimus ir darbus. Nezus taip ilini jūsu tauta, kuri siandiena yra pavizdys visam pasauliui. Siandiena jus kenciaite nusikrausti, bet Visagalis Dievas isklausys jūsu kancias ir skriaudas. Priskels Lietuvai!

Šie auksto dvasininko zodziai, pilni melės ir uzojautos lietuviams, giliai pasiekė visu sirdis ir visa baznycia verke.

Po pietu, jau pries pradėsiant programa, milžiniškas Buenos Aires centro «Concejo de Mujeres» salionas buvo perpildytas publikos. Uzdangai palitilus pasirodė didziulis ir darniai issirikiaives choras, kurio sonuose lyg stovylos stovėjo dvi mergaitės tautiškuos drabuziuose su vėliavomis. P. Padvalskiu atidarius šventę, majestetiskai suaidėjo Argentinos bei Lietuvos Himnai ir Malda uz zuvusius. Giedant Malda uz zuvusius vėliavos nusviro zemyne, primindamos šventės dalyviams, kad daugumos ju yra

zuve tėvai, broliai, giminės, pazistami.

Paskaita lailė gerb. kun. Griauslys, temo je «Tėvynės Meilė». Tai buvo ypatingai turininga, persunkta giliu patriotizmu ir meile gimtajam kraštui paskaita, kuri Argentinos lietuviuose ilgai bus minima, haipo gyvas Lietuvos meilės paveikslas.

Baigus paskaita sekė lietuviu dainos solo, duetai, trio ir patriotinės deklaracijos.

Grazu sveikinimo zodi tarė, tik ka is Europos atvykes Dr. Babelis su sūnumi, kuris taip pat yra daktaras.

Jautria bei patriotiska kalba pasakė ir Dr. Kairelis, taipgi nesenai atvykes is Europos i Argentina.

Po kalbu ir sveikinimu, Sv. Cecilijos choras kompozitoriaus V. Rymaviciaus vadovaujamas nepaprastai darniai sudainavo gausia programa lietuviu liaudies dainu.

Programa vedė ir uzbaigos zodi tarė p. J. Gilvydis.

Is daugelio Buenos Aires radijo stociu buvo shelbiama Vasario 16 šventė, o Argentinos spaudoje pasirodė nemazai graziu straipsniu apie Lietuvai.

Žilvytis.

RŪPINASI ATVYKIMU ARGENTINON

Buves 1931 - 1935 mt. Lietuvos Pasiumtyns Argentinoje gen. T. Daukantas, parasė pora laisku Argentinos lietuviu veikėjui p. Juozui Nakuciui, kuriuose pareiskia nora dar su trimis lietuviu zemės ūkio specialistu seimomis atvykti i Argentina ir praso, kad p. Nakutis padarytu zygius atatinkamose istaigose ju ivaziavimui i si krasta. Reikia manyti, kad p. Nakutis tai tinkamai atlik.

Rep.

TRĄGINGAI ZUVO GERAS LIETUVIS

Nesenai ivykusioj autu katastrofoj zuvo dar jaunas lietuvis Rudolfas Sukevicius, kuris Buenos Aires priemesty Valentin Alsina turėjo stambia duonos kepimo imone ir buvo susipratus lietuvis. Dideliame liudėsy paliko jauna zmona Bruna Lut:osiene ir Sukeviciene ir gimines Lietuvoje.

PAIESKO:

Petras Toliušis, gyvenantis Urugvajuje, Montevideo mieste paieško broli Antana Toliušį sūnu Jono, gyvenanti Brooklyno mieste S. Amerikoje, tarnavusi aviacijoj ir Antano tėva jona Toliušį gyvenanti farmoje.

Juos pacius arba apie juos zinancius, nuosirdziai prasu atsiliepti «Laisvosios Lietuvos» redakcijon, uz ka būsiu ypatingai dėkingas.

«Eik čia, Rūte. Venga ir nada más, jeigu tau sako rimtas ir Stalino saulės apsviestas vyras. Ko dar darais.

«Tai gal sūrio duosi is Desgraciados pieno kolchozo. Raule?

«As tau velniū duosiu, o ne sūrio; tu klasiniai nesusiprastes paciste.

«Bet kame dalykas, ko toks supykes?

«As visas degu zlastyje ir gatavas tave liūviduoti kaipo proletarijus priesa, ba tu subuntovojai Urugvajaus nacalstva ir man pridarei dideliu zbitku.

«Kaip tai? Negali būti, Raule.

«Nesigink ir nesiteisink, ba as galiu neis-
trivoti. Geriau klausykis ir nenervuok manes. Kiba neatsimenu, kad kacapo Arielkino pasam dyti mes rinkom is visur ir visokiu tipu parasus. Tai buvo daug vargo, turėjom meluoti, kad nupiginsim duona ir pienu. Vos ne vos surincom helis simtus bratushu, bulgaru, zydu ir lietuviu, kurie neturi lietuvisku pasu parasu Arielkinas sakė, kad tie parasai reikia nunesi Urugvajaus nacalstva, tai toji nebeprapai-
zins Lietuvos, o konsulu Arielkinas paslirs mūsų cimbalu Laptiov Laptinska arba durneli Berlinka Berlinleri, bet isėjo atbulai. Gerai dar kad buvom auči pasirinkę ir is anhsto cerconcus pačme. Kai mūsų parasus palabino negeru smolui atsiuodancioj vietoj, tai Arielkinas baisiai persiuto, pasakė kad durna manifes ta Varusklas parasė ir kad vienas pacistas is vaiku uz du solohatinu nupirho ir taip pat labai blogo smolčo vietoj palabino. Tai mes aprotavome, kad čia tavo pacistinis zbitnas, kad mums ir su paraisis ir su konsulais isėjo lyg Zablocui su muiliu. Dabar mes Arielkinui jau padavėm toli ruslaj parasyta prasyma:

— Gospodin siniuor, tavorsciau Arielkin. Rūlas yra bolsjoj pacista. Ty vezi evo Litvon, risi: virve za lalilas ir budes palaril. Viva bolsjoj gruzin Stalin!

Pasirasiau as, Rūlas ir penči mano pusberniai. Taigi tau dabar tilrai bus galas.

«As zinau, kad jus labai norit lietuvius zudyti. Nors as tau nielo pilto nepadariau, bet jei jus cia pagrobtumėt valdzia, tai ne til mane, bet ir urugvajeciū vaikus iszudytumėt. Viena jūsu nelaimė, tai kad čia neveikia NKVD budeliai ir patys urugvajeciai pamate kam jus dirbat, susirūpino Maslivos snipu veikli. Susirūpinlit savimi, o ne kitais, nes greit jums čia bus labai liūdna ir parasu nebeuzsiginsite.

«Stoj, palauk, Rūke! As tuojau kaip ant delno isvirazysiu, kokius baisius zbitkus tu esi man iskrėtes. Su vienu toliū pacistu as buvau susiderėjes, kad mūsų parasai macys ir nepriklausomybės zodis bus uzdrausta tarli, kad ir vardas Lietuvos bus pakasavotas. Uzstaciau visa mūsų sandėli ir pragrojau tam velniū, o zinai, sandėly buvo 30 damakuanu lebraciaus, 100 litru garnacio, sūrio, raugintu agurku, kopūstu, maisu, apatiniu helniu, balagonu, padurku ir kitokio skarbo, o uz tavo liezuvi dabar viskas pradingo.

«Bet is kur jus gavot toki sandėli ir kam jis buvo?

«Tai tik kai tau teisybe pasakysiu. Buvo me surinke is kolonijos mulčiu. Sakėm, kad ratavosim tiribu Lietuva, bet kai is Lietuvos raso, kad nieko nereikia siūsti ba ruskiai vistiek neatiduoda, tai Desgraciadoj mes nutarėm padaryti Stalingrado svente ir viska pragerti. Ir programa jau buvom sustate. Toji varijatka Čiulpikaitė ir Raudonkelmaitė Matkuleviciūtė bū tu pasoke raudonojo kazolo, trivirvis Abra-
birbinciskas būtu ant cimbulu grojes, Laptinskas, Rauluckienė ir Maskietienė aukštyn kojomis vailescioje, o Berlinheris giedojes giesme:

«Griekai kaip zalciai apie tau apstos,

Dusia is baimės staugdama raudos,

Jei neslovinsit didi gruzina

Prazviesios ruskos - Osip Stalina».

Ir viskas tai dingo ir viskas dėl taves nezmetnas kascejaū Rūke. Ir dėl taves mes pradėjome smukti. Uch! as jau netrivojau, kai as pamislino, tai man sirdis ima drebėti kaip avino uodega.

«Nesinervuok, Rauluti, tas nebepadės. Jus smunkit ir susmuksit. Laiskai is Lietuvos, pusės Lietuvos pabėgusiu zmoniu laisla! viska pasako, o jus čia melus skleidzfat, giriat kruvina Stalino diktatūra, jo iversta darbo vergija, bada, zmoniu zudymus ir kolis tat padorus lietuvis gali jums pritarti, kolis sveiko proto zmogus gali palaiyti banditus, kurie nori nezudyti jo tėvus ir brolius?

«Nu brat, Rūte. Tu man čia visai supud lavojai galva. Kiba reivs eiti pas mano ridakto-
toli ant rodos. Kadangi jis Lietuvoj gerai sutvarkė dėdes pasijuntima pas Abraoma, tai gal ir mano razume liel: sutvarhys. Adios prieteliau dusios mano.

«Iki pasimavimo, Raule

Bodega y Viñedos

de VALENTIN CARNE e HIJO

Vino Natural

★

REDENCION MELILLA

Tel. 22 00 35

★

Visi lietuviai tik čia perka, nes duodama gera prekė, ekonominė kaina ir skubus bei manlagus patarnavimas.

LIBRERIA y JUGUETERIA

SELECTO

—de—

HOSMAR GERIN

Calle GRECIA 4215 — Cerro

Al lado del Cine

Ofrece toda su mercaderia a un 30% de rebaja a los suscriptores de esta revista. Libros castellanos y extranjeros

ANELE RAULUSKEVICIENE

Didelio pasirinkimo, pigiu kainu bei mandagaus patarnavimo, visu rusiu maisto produktu krautuve. — Lietuviai prasomi uzeiti persitikrinimui

Calle BOGOTA 3217 — Cerro

Kaunas

PIENINE IR ALINE
ANDRIAUS ALEKNOS

★

Calle BOGOTA 4001 esq. Belgica
CERRO

Visuomet: sviezi produktai, ekonomisko kainos, skubus patarnavimas
Pasitikrinkit

DIPLOMUOTAS LIETUVIS SIUVEJAS

MOTIEJUS BOGIAUSKAS

Calle Francisco Tajes 1195 P. 2 Ap. 7

★

Siuvama visu rusiu, rubai, geriausiu medziagu ir pagal paskutinius madu reikalavimus. — Savas pas sava, nes rasite garrantuota darba ir ekonomiska kaina

RESTAURANT Y PENSION

Gran Bretaña

JOUZAS RAMONAS

Savininkas

Geriausia vieta lietuviams turistams atvaziuojantiems is Argentinos. Sveikas valgis. — Svarios lovos pavieniam ir erdvus kambariai seimynoms.

JUAN CARLOS GOMEZ 1266

Telefono: 8 39 05

Montevideo

KRAUTUVÉ IR BARAS

JONO GRAMOSAUSKO

Calle PERU 1992 — Villa del Cerro

Pirmos rusies viso maisto productai ir aviezius darzovės bei vasiai — Vietos visu rusiu gerimai — Pigios kainos — Skubus ir sazingas patarnavimas.
Pestikrinkite

Casa LIRA

1926 metais apdovanota aukso medaliu
— Tarptautinėj Parodoj Lietuvoje. —
Visu rusiu piann taisymas, sustygavimas,
nauju darymas ir pertvarkymas.
Lietuviams nuolaidos. Savininkas
Antanas Dambrauskas

SAN JOSE

Tel.: 83633

foto arte
Esba

GRECIA 3432 - CERRO - Tel.: 22 10 54

Savininkas, Stasys Bartnikaitis

FUNDICION

Fundición de Bronce Mecánico
Aluminio y Herrajes en General.
Sección Mecánica y Estampados
Matrices de Todas Clases y
Para Toda Industria

Eduardo Jusys

MOLINOS DE RAFFO 473

Teléfono: 22 53 05

Montevideo

PETRAS J. JASINSKAS

Lietuvis Statybininkas

Calle JAPON 2084 — Cerro

Montevideo

Lietuviams Nuolaidos.

Pr. Riboco ir Airzersteino

MENISKU ODOS ISDIRBINIU

Fabrikas

Calle RIO BRANCO 1102

Visoki meniski odos isdirbiniai parduodami
urnu ir pavieniai. — Lietuviams daromos
especialės nuolaidos

PRANO STANEVICIAUS

KRATUVE - BARAS - PIENINE

Geros prekės, Ekonomiskas kainos

Calle GRECIA 4200. — Villa del Cerro

IMAN**ADOLFAS KAUSINIS**

Vienintelis lietuvis Urugvajuje, turintis
Elektros Stoties Teises. Atlieka: Visus
elektros irengimus ir pataisymus
Lietuviams Didelis Nuolaidos

Calle SAN JOSE 1088

Tel.: 87956

TINTORERIA Y SOMBRERERIA

ANDES

— de —

ANTONIO YANKUS

ANDES 1257 — Tel.: 81803

Moteru ir vyru tubu valymas — Visu
rusiu skrybeliu valymas ir reformas. —
Kostiumu ir paltu isvertimas. —
Lietuviams nuolaida

